

Dansk Tekstilhistorisk Forening

Det var et liv!

*– spændende mennesker i
Danmarks Folkelige Broderier*

særtryk af artikel i tidsskriftet
TENEN 22. årgang nr. 2

TENEN Dansk Tekstilhistorisk Forening

Formand: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55

Næstformand: Lone de Hemmer Egeberg, Teglgården 66 st.th, 3460 Birkerød,
telefon 45 81 05 05

Kasserer: Bent Bille, Søndergade 66, 5620 Glamsbjerg, telefon 64 72 15 65

REG.NR. 1551 GIROKONTO 1430130 • SWIFT-BIC: DABADKKK IBAN: DK2330000001430130

Medlemsskab tegnes hos kassereren. I 2011/2012 er prisen pr. år 250 kr.

Husstandsmedlemsskab koster 300 kr.

Medlemmer får tilsendt tidsskriftet TENEN.

TENEN – Danish Society for Textile History – Verein für Dänische Textilgeschichte

Særtryk af artikel i tidsskriftet **TENEN** – 22. årgang nr. 2

Redaktion: Annet Laursen Skjelsager, Dorthesvej 2, 3520 Farum, telefon 44 95 05 55,

ePost silke-annet@silke-annet.dk • Vibeke og Frits Lilbæk, telefon 48 17 16 47,

ePost vofl3450@gmail.com

Sats og billedbehandling: Frits Lilbæk • ISBN-13: 978-87-994893-0-5

Copyright © TENEN og forfatteren • 14.02.2012

Internet: <http://tenen-dk.homeunix.org/tenen>

Det var et liv!

– Spændende mennesker med Danmarks Folkelige Broderier

Da jeg som grøn student i 1958 fik job på Nationalmuseet ved 3. afdeling, også kendt som Dansk Folke-museum, kom Danmarks Folkelige Broderier snart til at fylde meget både i mit arbejde og som interesse.

Foreningen var blevet stiftet få år i forvejen. Museumsinspektør Ellen Andersen var en ildsjæl i opgaven, og jeg fik lov at deltage sammen med hende i arbejdet på de lokale udstillinger, som netop løb af stablen i forskellige dele af Sjælland. Første gang i Haudrup i april var aldeles overvældende: En fornemmelse som en rislen gennem kroppen ved at iagttage enorme stabler af lagner af hjemmegjort hørlærred, nogle med fine syede borter, ligeså pudevår med rigt udsyede mellemværk, farvestrålende dyner, skjorter og særke med fornemme borter på kraver, håndlinninger og langs brystslidsen, brogede hynder med uldgarnsbroderi til at gøre det bekvemt på bænke og stole, ja meget, meget mere! Alt sammen var mere end hundrede år gammelt. Det blev en skelsættende oplevelse.

Jeg mødte ved disse lejligheder de øvrige medlemmer af foreningens arbejdsudvalg: Ellen Villemoes Andersen, der var formand for De Samvirkende Danske Husholdningsforeninger, var foreningens stiftende formand. Gudrun Andersen, Engelsholm Højskole, Charlotte Rud, Den danske Husflidshøjskole i Kerteminde, samt Gertie Wandel som formand for Selskabet til Haandarbejdets Fremme repræsenterede hvert sit uddannelsessted for håndarbejds-lærere, og stoftrykkeren Helga Foght var udpeget af Lands-

foreningen Dansk Kunsthåndværk. Husholdningskonsulent Frida Korsbæk, De Samvirkende Danske Husholdningsforeninger, virkede som sekretær igennem alle årene frem til 1980-erne. I februar 1966 fik jeg som museumsinspektør efter Ellen Andersen til opgave fortsat at repræsentere Nationalmuseet, og det blev en opgave, der fyldte rigtig meget i mit virke igennem årene frem til foråret 1989.

På nogle af posterne kom der efterhånden nye til: Gudrun Winther Pedersen trådte til som formand igennem 1970-erne, ligeledes fra De Samvirkende Danske Husholdningsforeninger og formand for den lokale forening på Møn. Bente Busk Laursen, Husholdningsudvalgene for de danske landboforeninger og danske husmandsforeninger, overtog formandsposten fra omkring 1980 og fik det lod at følge foreningen til dørs. Det var dermed disse kvindeorganisationer, som udgjorde fundamentet i foreningens struktur.

Helga Foght gik væk i 1974 og blev efterfulgt først af væveren Hanne Vedel, Spindegården i Aabenraa, senere af væveren Gertrud Bergh, Nørre Sundby. Selskabet for Haandarbejdets Fremme blev repræsenteret af Tove Slettebo, Sønderborg, efter at Gertie Wandel trak sig tilbage i slutningen af 1970-erne. I 1989 trådte jeg ud af arbejdet, og samtidig blev foreningens virke med registrering af tekstiler i privat eje stillet i bero – på det område var formålet opfyldt gennem de landsdækkende udstillinger. Arbejdsudvalget supplerede sig derefter med stoftrykkeren og tekstilforskeren Ingeborg

Cock-Clausen, idet Mønstertjenesten blev opretholdt ved salg af publikationer indtil 1999. Derefter blev det besluttet at nedlægge foreningen og sørge for at overdrage arkivet fra Engelsholm til Textilforum i Herning.

Arbejdsudvalget holdt møde tre-fire gange om året, og ud over dagsordenen med planlægning af udstillinger og publicering fik vi god anledning til personlig kontakt. Alle var stærke personligheder med hver sit levende engagement for sa-

gen, og det var godt for mig at tage ved lære af. Der blev lejlighed til intern drøftelse af foreningens start, hvor flere initiativer havde mødtes. Hvert af medlemmerne i det første arbejdsudvalg havde deres andel. Klar er Ellen Villemoes Andersens indflydelse igennem kendskabet til beslægtede projekter, der allerede var i gang i Norge, men også andre steder i Norden, og som hun bragte til pressens kendskab i Danmark.

Ellen Andersen havde allerede i 1930-erne været meget aktiv i den landsomfattende registreringsplan, som førte frem til udstillingen Folkelig Vævning i Danmark. Den fandt sted på Kunstindustrimuseet i april 1940. Heldigvis lykkedes det trods de vanskelige forhold under besættelsen at få leveret de mange tekstiler tilbage til de retmæssige ejere, og samarbejdet med tidens fremtrædende vævere og med kræfter inden for husflidsbevægelsen fik en gunstig afslutning. Fra slutningen af

1940-erne blev det Ellen Andersens mål at undersøge landets herregårde og slotte for at skaffe indblik i livet i disse omgivelser og kendskab til bevaringsværdige møbler og tekstiler. To udstillinger over temaet Fruerstuen i 1953 og 1955 blev det første resultat på dette område, begge i samarbejde med andre museer og med Selskabet til Haandarbejdets Fremme.

Det stiftende møde for Danmarks Folkelige Broderier fandt sted i Nationalmuseet under ledelse af museets direktør

Johannes Brøndsted, og Ellen Andersen stod dermed centralt i planen. Selskabet til Haandarbejdets Fremme afholdt i den samme periode udstillinger af tekstiler i privat eje for at markere de områder, hvor Selskabet åbnede nye forretninger, hvilket var en selvfølgelig baggrund for, at denne virksomhed også skulle repræsenteres. Hvad der sjældent er blevet nævnt, var Gudrun Andersens indgående kendskab til Hede-

boegnens rigdomme af hvide syninger. Siden sin barndom i Osted midt i denne egn havde hun en diskret, men stor viden, som ikke skal underkendes af betydning for foreningens start, og som kom foreningen til gode, da arbejdet gik i gang.

Endnu en person blev af afgørende betydning, da foreningen var i gang og skulle opnå kendskab i befolkningen. Højskolelærer Laura Halkjær Kristensen var den journalistiske medarbejder fra første begyndelse og deltog ved starten i arbejdsudvalgets møder.

Igennem sit ægteskab havde hun indsigt i museumsarbejde og kontakt til de museumsmedarbejdere landet over, som varetog de tekstile samlinger. Hun var en flittig foredragsholder og tillige skribent, som igenem så godt som alle årene leverede kyndige og sprudlende artikler, gerne hver fjortende dag, til Landsbladet og organisationsbladene for de øvrige foreninger, som stod bag Danmarks Folkelige Broderier. Senere blev det fortrinsvis ved udstillingerne, at Laura Halkjær mødte frem og beskrev, hvad der viste sig af nyt og bemærkelsesværdigt. Hun havde god sans for blikfanget ved at vælge et enkelt eller en gruppe tekstiler, som var repræsentative for det aktuelle område. På den måde nåede friske oplysninger ud til en meget bred læserskare landet over, fortrinsvis uden for byerne.

I de første par år kom udstillinger ofte i gang på lokalt initiativ, når

idéen slog an, og det skete derfor med stor spredning over landet. Det gav arbejdsudvalget erfaringer om, hvad der var at finde fra sted til sted. Men efter tre-fire år blev der foretaget opsøgende henvendelser til Husholdningsforeningerne inden for et område, og det blev fremgangsmåden frem gennem årene. Efter gennemgang af disse lokaliteter blev de broderier og andre tekstiler, som var fundet særlig bemærkelsesværdige med hensyn til teknik, komposition eller kulturhistorie, lånt til en

stor udstilling for det pågældende område. Den første af disse blev i Roskilde for Hedeboegnen, en bugnende og betagende oplevelse! Den var åben i en måned, og derefter blev mange af tingene fotograferet til Nationalmuseet.

Selve fotograferingen var også en speciel præstation, uden egentligt atelier og med henblik på en registrering. Fotograf Niels Elswing stod for det. Tekstiler er vel noget

af det vanskeligste at fastholde med et kamera, når målet er at rumme tingenes karakter. Der var ingen udveje for at give de enkelte ting nogen behandling i form af vask eller strygning. Resultatet blev på denne baggrund meget tilfredsstillende, og billederne har været brugt til mønsterark og lysbilleder til glæde for mange. Lignende vilkår kom til at gælde for alle de følgende landsdelsudstillinger. Altid i et ganske hektisk tempo, for ejerne var jo opsat på at få deres ejendele retur, når

udstillingen var lukket, og det var tillige forbundet med forholdsvis store udgifter at have fotografholdet til rådighed. Desuden var der et pres for, at sikkerheden blev holdt i top. Fra indlånet begyndte, indtil sidste pudevår var hjemme hos sin familie, måtte vi sove i lokalet med tingene. Man kan vel tænke sig den pudsige atmosfære blandt ting, der i hen ved et par hundrede år havde befundet sig i gamle kister i let fugtige rum.

Men vi sov udmærket, dagene krævede deres.

Indsamlingen af selve tekstilerne og oplysning om deres kulturhistoriske baggrund kom til at forme sig noget forskelligt fra egn til egn. Dels har der fra gammel tid været lokale særpræg, dels er der også indtil nutiden forskel i levevilkårene, som vi måtte lære at kende og tage hensyn til. Hedeboegnen blev det første område, og Ellen Andersen forudså, at det kunne være hensigtsmæssigt at opsøge ejerne for at optegne,

hvad de måtte vide om deres ting. Dette projekt blev jeg stærkt involveret i, og det blev grundlaget for min afsluttende eksamensopgave i 1964. Omkring et par hundrede beboere på Heden, landskabet mellem Taastrup, Roskilde og Køge, besøgte jeg og fik mange interessante oplysninger. Der viste sig at være en udbredt viden om slægtshistoriske forhold, så det kunne lade sig gøre at få knyttet personer til de navnetræk, som var syet som en del af udsmykningen på tingene. Gen-

nem kirkebøger og folketællinger i Landsarkivet lod disse sig til dels påvise, så der kunne afsløres en skitse af familierelationer og levevis. Kun nogle få havde imidlertid kendskab til, hvordan de gamle lagner, pudevår og pyntestykker til stuen har været anvendt, og den nærmere betydning kendte ingen til. Enkelte fingerpeg kunne hentes i optegnelser, som var foretaget af de tidligste museumsfolk, især historikeren,

museumsinspektør Christian Axel Jensen og kunstneren Elna Mygdal, den sidste var Ellen Andersens forgænger som museumsinspektør ved Dansk Folkemuseum og virkede myreflittigt med landsdækkende rejser, altid på cykel, i årene 1919 til 1935. På dette punkt er traditionen blevet afbrudt meget tidligere i Danmark end i vore nabolande, især Norge. Nye studier har givet mulighed for at forstå, hvad de gamle syninger har betydet for dem, der udførte det fine udstyr, så det var umagen værd at lægge så stort arbejde i arbejdet. Især Mikkel Tins store studie "De første formene", Oslo 2007, og den nordiske antologi "Yllebroderier", Malmö 2010, kan give os nogle idéer at arbejde videre med også for Danmarks vedkommende.

Det blev forsøgt ved de følgende udstillinger ligeledes at foretage besøg hos ejerne, både på Fyn og på Falster og Lolland – men ingen af stederne med noget udbytte, der kunne sammenlignes med det på Heden. Der var gået for lang tid, siden de gamle tekstiler havde haft deres betydning i de områder, og erindringen om brug og baggrund var gået i glemmebogen. Den form for undersøgelser måtte derfor opgives fremover. Men arbejdet med at udstille og registrere fortsatte ufortrødent, og overalt i de enkelte husholdningsforeninger har vi mødt begejstrede kvinder, som har kastet sig ud i den specielle opgave at opsøge fra hus til hus, hvad der måtte gem-

me sig i kister og skabe af skjorter, særke, andre dragtdele, sengeudstyr og så videre. Ikke sjældent opfattedes det som følsomme spørgsmål, for hvad kunne hensigten ikke være? Det kunne dække over uønsket indblanding fra antikvitethandlere og opkøbere, hvilket lejlighedsvis har fundet sted. Opgaven krævede tillid fra sted til sted, og det er beundringsværdigt, at det er lykkedes i den vældige udstrækning, som det er sket. Hvert enkelt stykke blev forsynet med en mærkeseddel, syet på

og udfyldt med nødtørftige oplysninger angående alder og herkomst. Heller ikke nogen lille opgave, når det blev gjort som frivilligt arbejde, og der i det enkelte hjem let kunne træffe at gemme sig både ti og tyve eller flere genstande – sommetider endda mange flere. Det var med stolthed, det hele blev præsenteret, i første omgang i reglen på en skole eller i et forsamlingshus, senere kom håndplukkede stykker på

landsdelsudstillingerne. Der kom et lettelsens suk, når vi modtog Gudrun Andresens melding til sidst om, at alt var nået vel i hus.

I løbet af sådan en enkelt udstillingsdag i en gymnastiksal med ribber og øvrige redskaber som baggrund for klenodierne blev jeg regelmæssigt opfordret af arbejdsudvalget til at fortælle de besøgende nogle indtryk om det kulturhistoriske udbytte, vi alle kunne have med os hjem. I betragtning af, at jeg var holdets yngste, måtte det for de lokale nok vække nogen undren, at jeg dristede mig til at tage denne udfordring op. Det var med nogen skepsis, de lyttede, men det var dej-

ligt, når jeg gradvis bemærkede, at stemningen vendte til det positive.

På Bornholm har der siden Elna Mygdals første rejser i 1930-erne gjort sig en generel resignation gældende – en stolthed for at beholde værdierne på øen. Det blev derfor et meget heldigt samarbejde med maleren Axel Munck, som sikrede dette projekt. Som fast bosiddende var han en energisk frivillig i Gudhjem By- og Mindeforening. En udstilling af bornholmske standure havde han netop afviklet, da vi kom i kontakt. Det havde krævet deltagelse af en urmager til at sikre ved tilbageleve-

ringen, at uret var i bedste orden. Tekstilerne kunne derfor ikke vække ængstelse, selvom de oftest ansås for noget af det mest sarte at håndtere. I løbet af vinteren 1969-1970 nåede han sammen med sin hustru Bodil, der var håndarbejds lærer, at få overblik over, hvad der fandtes, og i sommeren 1970 stod der en smuk udstilling i den gamle stationsbygning i Gudhjem, som var foreningens hjemsted. Mange af ejerne ønskede efterfølgende at skænke tingene til Bornholms Museum, og det blev således grundstammen i det tekstilmuseum, som siden er vokset i Gudhjem. Axel Munck havde som

maler et fint blik for tekstilerne og påtog sig at fotografere til lysbilledserien, dengang krævede det med et oplag på tyve, at der for hvert motiv blev knipset tyve gange. På samme måde som vi havde praktiseret ved de allerede foreliggende serier. Dette for at sikre ens kvalitet for alle eksemplarerne. Samtidig udarbejdede Axel Munck

en bog, som fortæller de optegnelser, han havde gjort undervejs i projektet. Alt sammen en eksemplarisk og koncentreret helhed. Tekstilerne kom således til at vinde herredømmet over planerne om at behandle standurenes historie. Gribende var det, at bogen udkom en dag i oktober 1974, samtidig med, at vi fik meddelelsen om, at Axel Munck pludselig var gået bort under et kurophold i Spanien.

Landsdelsudstillingerne skred støt fremad: Odense 1962, Mariibo 1963, Åbenrå 1967, Århus i 1969, Slagelse 1971, Varde, Ringkøbing og

Aalborg 1973, Krabbesholm Højskole 1974 for Viborg og Thisted amter, Vrå Højskole 1976 for Hjørring amt.

Det stod klart, at også Sydslesvig burde omfattes af registreringen. Det kunne ske på lignende vis som ellers ved, at Husholdningsforeningerne var repræsenteret mange steder, men disse organisationer havde kun greb i den dansksindede befolkning. Der skete fra 1960-erne en opblødning af det tidligere skarpe modsætningsforhold mellem dansk- og tysksindede, som vel især havde gjort sig gældende siden 1864. Det lykkedes dog desværre ikke at opnå så frugtbart samarbejde med de parallelle tyske kvindeforeninger som håbet. Desuden havde de fleste hjem været stærkt berørt i forbindelse med indkvartering af flygtninge ved slutningen af anden verdenskrig, så der var sket langt større slid på udstyret end i andre områder. Det kunne ikke lade sig gøre at skabe en stor samlende udstilling for Sydslesvig. Det var derfor nødvendigt at foretage fotografering og udstilling som et afsluttet projekt i hver af de valgte seks lokaliteter: Flensborg 1967, Garding, Keitum/Sild og Før 1970, Sønder Brarup 1973 og Bredsted 1974.

Foruden de her nævnte udstillinger foregik der jo de mange indledende kortvarige arrangementer, der som regel kun strakte sig over en enkelt eller højst et par dage. Det blev til livlig rejseaktivitet igennem årene fra sidst i 1960-erne til midt i 1970-erne. Som det kan skønnes,

blev der stort set arbejdet i alle dele af Danmark samtidig. Danmark er ikke større, end at det er muligt at nå ud og hjem på samme dag. Der var jo for alle i arbejdsudvalget pligter, som ventede i det daglige. Færgerne mellem København og Århus sejlede endnu, så det kunne lade sig gøre at få en nats søvn undervejs frem og tilbage, ligeså til Bornholm. Lyntog klarede forbindelsen fra Sjælland til Kerteminde eller Engelsholm ved Vejle på godt tre timer inklusive færgeturen ved Storebælt, så der kunne blive effektiv arbejdstid i fem-seks timer. Un-

dertiden gik det også med fly, især til Nord- og Vestjylland. Fremmødet til udstillinger eller arbejdsudvalgets møder skete meget trofast. Gertie Wandel var folketingsmedlem og var forpligtet til at være til stede på Christiansborg, men det hindrede ikke, at hun en gang gjorde turen til arbejdsudvalgets møde på Nyborg Strand for at fremsætte sin mening om et givet punkt på dagsordenen. Gudrun Winther Pedersen var bosat i Keldby på Møn, hvorfra man kom med bus til Stege, derfra skift til bus

til Vordingborg, og endelig tog via Slagelse med skift til lyntoget til Fyn. Også hun har gjort den tur til Keremunde og retur for en formiddag for både at kunne passe vores møde og sin plads rettidigt som kirkesanger ved en bisættelse om eftermiddagen. Der var vel dem, der kunne have fundet på at melde afbud, men nej, alle var gode til at stå tidligt op.

Rejserne til de sydslesvigske lokaliteter var nok dem, der krævede størst opfindsomhed for at lægge tiderne til rette. Især øen Før krævede planlægning, for kørsel kan kun foregå ved ebбетid, og det blev valgt efter almanakken. Så langt, så godt. En smuk udstilling var det, og særpræget med de nordfrisiske dragter og smukke broderede navnemærkninger på lagner og pudevår. En række fotos blev det også til. Og så af sted til fastlandet, fra Niebøll til Flensborg med taxafly, en taxa videre til lufthavnen i Sønderborg, hvor vi nåede at konstatere, at dagens sidste fly netop lettede. Lørdag aften, nu gjaldt det bare en seng på hotel.

Det fandt vi også, fotografen og jeg selv. Næste fly var søndag formiddag. Vi stod klar i lufthavnen, men alt var optaget, for der var konfirmation i København, så mange var ventet som gæster til frokost i hovedstadsområdet. Nu var gode råd ved at være dyre for os. Togrejsen var dengang det meste af en dagsrejse fra Sønderborg til København, og der lod ikke til at være nogen afgang foreløbig. Heldet ville så, at en privatmand var landet med sit

privatfly på vej hjem fra Köln, og nu var parat til at tage turen videre til Kastrup. Lufthavnschefen fik skabt kontakten for os, og et øjeblik efter var vi på vej "på tommelfingeren", ud over Sønderborg Fjord, over Fyns smukke herregårde og mod Køge, hvor vor pilot fik travlt med at kalde kontroltårnet i Kastrup og få landingstilladelse. Snart gled han ind på landingsbanen mellem de store jumbojetmaskiner og hen til den hangar, hvor hans fly skulle ende. Der holdt hans bil, og høfligt kørte han os til udgangen, så vi

kunne være hjemme på samme tid som, hvis vi havde været med det ordinære rute-fly. En usædvanlig oplevelse.

Sønder Brarup på halvøen Angel syd for Flensborg kom til at gemme en anden pudsigt begivenhed. Alle katalogsedlerne, der jo var det umistelige resultat af dagenes anstrelser, var altid udfyldt i to eksemplarer, et sæt til Mønstertjenesten på Engelsholm Højskole, det andet til Nationalmuseet. I Sønder Brarup

gik der åbenbart kaos i sorteringen, og jeg havde fået begge sæt sedler med i min bagage. Det blev konstateret, idet vi to-tre museumsfolk sad i restauranten på Storebæltsfærgen og indtog et ret tiltrængt måltid. En stemme i højtaleren kaldte mig til broen, hvor der ventede telefon, og beskeden var ikke til at misforstå. Helst skulle jeg jo få færgen til at returnere rundt om Sprogø til Nyborg, hvorfra jeg så med DSBs hast kunne tage til Vejle for at levere varen på stedet. Det var jo imidlertid ikke helt realistisk at tænke på, og i stedet måtte jeg give mit æresord på, at det vigtige seddelmateriale, som rimeligt var, blev afleveret snarest pr. post, hvilket jeg også fik klaret, da vi var nået tilbage til Brede. Sådan en oplevelse findes der kun én af.

Når vi havde været samlet til disse møder eller arrangementer, var vi opstemt af indtrykkene fra sribewis af lagner af hjemmegjort hørlærred, smukt forsynede med navnemærkninger og pudevår med udsyning, serier af flotte vadmel's sjaler med uldgarnsbroderier, sribede dyner og puder foruden ikke sjældent redskaberne til forarbejdning af disse ting og andet husgeråd.

Der var under den flittige aktivitet i disse år ikke tilstrækkelig baggrund for at udforske forskellen mellem dengang og nu. Men fra 1860-erne og fremefter forandrede vilkårene sig så hurtigt, at ny stil gjorde sig gældende i boligindretning og levevis. Der kom broderiforretninger, som tilbød fortrykte stramjarbejder til korssting med maskinspundet importeret uldgarn, og fra 1870-erne damebladet Nordisk Mønstertidende med idéer til alskens pyntestykker på de nye po-

lerede møbler. Fortidens udstyr blev gemt væk.

Nu er der igen i vort nye århundrede sket gennemgribende forandringer i landets administration, og de organisationer, som samlede de mange villige og aktive kvinder til at løfte i flok, er opløst. Det drejede sig dengang om cirka 100.000 stærke medlemmer, der lagde deres kræfter i oplysende virksomhed og projekter til at styrke ikke blot kvinde-, men familievilkår. Nu er det en lykke at tænke på, at Danmarks Folkelige Broderier igennem deres indsats har sikret denne store andel af vor kulturarv. Nogle af disse tekstiler har fundet vej til museerne takket være deres mærkesedler, og andre er stadig i behold i hjemmene, hvor sedlerne kan sikre en viden om, at der er tale om sager af kunstnerisk og kulturel værdi for os alle.

Hanne Frøsig Dalgaard

Fotos fra udstillingen i Gerlev,
Hornsbered i januar 1971.

Noter:

- Andresen, Gudrun og Klara Sørensen: *Fra Silkesko til Bondens Bo*, Danmarks Folkelige Broderier, Poul Kristensens Forlag Herning, 1988.
- Frøsig, Hanne: *Hedebosyninger, be-lyst teknisk, historisk, socialt og topografisk*, Magisterafhandling 1964, udgivet af Nationalmuseet, Working Papers 4-4a, København 1977.
- Munch, Axel: *Bornholmske folke-dragter og gamle håndarbejder*, William Dams Boghandel, Rønne 1974
- Olsson, Annhelén, red.: *Yllebroderier – Berättande folkkonst från Norden*, Hemslöjdens förlag 2010.
- Tin, Mikkel B., *De første formene – Folkekunstens abstrakte formspråk*, Novus forlag, Oslo 2007.
- Artikler i tidsskriftet TENEN.
- *Arven efter Danmarks Folkelige broderier*. Se TENEN på Internet.

